

benediktinski samostan, a o tom su neki i pisali.⁸⁴ Kakvih izričitih vijesti o benediktinskom samostanu uopće nemamo, već bi se jedino iz onog Paulinijeva podatka, ako je istinit, dalo zaključiti, da je Marin Alegretti bio opatom benediktinskog samostana; no ni to ne mora biti, jer mi znamo, da su rektori nekih crkvi imali i naslov opata, pak je i Marin mogao biti samo rektor-opat te crkve. Sigurno je svakako to, da u doba don Jakova i njegova nasljednika Luke to nije bio nikakav samostan kojeg crkvenog reda, već samo jedno samotno mjesto, gdje je živio jedan svećenik pustinjač, koji se uzdržavao od ribarenja i milostinje vjernika te od zemljišnih prihoda. Budući da se u Boninovoju ispravi od g. 1451. izričito veli, da je crkvu sagradio don Jakov, koji je živio u XV. vijeku, to i Ivekovićeva tvrdnja o onako starom podrijetlu crkve otpada; u obrani bismo Ivekovićeve tvrdnje mogli reći samo to, da je možda nova crkva sagrađena na isti način kao i stara, ako je ona uistinu prije postojala.

Iako je po Tolentisovoj presudi crkva g. 1451. pripala pustinjaku Luki, vidimo već g. 1458. kao rektora crkve svećenika Felicijana, tada notara i kancelara biskupske kurije, kojemu je eto uspjelo, da se dočepa te crkve, valjda i mirnim načinom poslije Lukine smrti.⁸⁵ Crkva je kroz novi vijek imala zanimljivu povijest, koja dakako ne ide u opseg ove radnje. Samo spominjem još, kako se u opisu biskupske vizitacije korčulanskog biskupa Diedo Todora g. 1612. ova crkva spominje kao »ecclesia sancti Joannis vocata l'abbazia di san Zuan di Gradina«.⁸⁶

Katedralna crkva sv. Marka. Crkva se sv. Marka spominje prvi put, prema sačuvanim i dosad otkrivenim izvorima, g. 1329.

⁸⁴ Tako na pr. Farlati-Coleti VI p. 368 vele: »Est praeterea templum S. Joannis de Gradina in regione Insulae ad Occidentem extrema, scopulo insidens, ubi olim Coenobium Benedictinum fuisse dicitur.« Također pok. Pero Sardelić, kanonik dubrovački, u svojem rukopisnom djelu Podaci za povijest crkvice sv. Ivana Krst. u Gradini (u Velojuci Korč.), koje je samo djelomično štampano u Listu dubrovačke biskupije br. 11—12 g. 1927.

⁸⁵ To vidimo iz jedne isprave od g. 1458., koja se nalazi u prijepisu u *Directorium episcoporum* II p. 55—57.

⁸⁶ Ostoić u svojem djelu o Korčuli i V. V. Vukasović u članku: Sredovječni natpisi u Dalmaciji (Starinar VI. p. 59—60) napisali su, da se pred crkvom nalazi položena na tlu ploča s nekim natpisom. Taj natpis Ostoić čita ovako:

Hoc opus fecit fie. i Ion... s ROEI... MCLV . I . O . C .

Vukasović zabacuje Ostoićevo čitanje i natpis čita ovako:

Hoc opus fezit(t) Johan(es) Luciz(c) coi ////

Jure Joco ////